

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wprowadzania do Irlandii Północnej z innych części Zjednoczonego Królestwa niektórych przesyłek towarów detalicznych, roślin przeznaczonych do sadzenia, sadzeniaków ziemniaka, maszyn i niektórych pojazdów wykorzystywanych do celów rolniczych lub leśnych, a także przemieszczania o charakterze niehandlowym niektórych zwierząt domowych do Irlandii Północnej”

(COM(2023) 124 final – 2023/0062 (COD))

(2023/C 228/21)

Sprawozdawca generalny: **Klaas Johan OSINGA**

Wniosek o wydanie opinii	Rada, 10.3.2023 Parlament Europejski, 13.3.2023
Podstawa prawna	Art. 43 ust. 2, art. 114, art. 168 ust. 4 lit. b) i art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Organ odpowiedzialny	Sekcja Stosunków Zewnętrznych
Data przyjęcia na sesji plenarnej	27.4.2023
Sesja plenarna nr	578
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	147/0/0

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) z zadowoleniem przyjmuje ramy windsorskie⁽¹⁾ jako dowód na to, że gdy Zjednoczone Królestwo i Unia Europejska (UE) spotykają się w dobrej wierze w celu wypracowania i wspólnego uzgodnienia rozwiązań, dwustronne stosunki mogą przynieść wymierne rezultaty dla społeczeństwa obywatelskiego obu stron.

1.2. EKES popiera proponowane rozporządzenie Komisji⁽²⁾ regulujące wprowadzanie na terytorium[?] i wprowadzanie do obrotu w Irlandii Północnej niektórych towarów rolnych – w tym roślin przeznaczonych do sadzenia, maszyn i pojazdów do celów rolniczych lub leśnych oraz sadzeniaków ziemniaka – a także przemieszczanie o charakterze niehandlowym psów, kotów i frotek domowych z innych części Zjednoczonego Królestwa (Wielka Brytania) do Irlandii Północnej.

1.3. EKES dostrzega zarówno pilny, jak i techniczny charakter proponowanego rozporządzenia oraz kwestii, które ma ono uregulować. Uznaje również znaczne wysiłki, aby ułatwienia w procedurach pogodzić z zabezpieczeniem integralności rynku wewnętrznego UE oraz z ochroną zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i roślin.

1.4. EKES zauważa, że termin oznakowania opakowanych towarów detalicznych wprowadzanych do Irlandii Północnej z Wielkiej Brytanii może stanowić wyzwanie dla niektórych przedsiębiorstw w Zjednoczonym Królestwie, zwłaszcza tych, które mają większe ograniczenia finansowe i techniczne, takich jak małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP).

1.5. EKES wyraża podobne obawy w związku z opracowaniem jednolitego zbioru danych dla przedsiębiorstw w Wielkiej Brytanii, tak aby spełnić wymogi sanitarne i fitosanitarne (SPS) oraz wymogi celne przy zaopatrywaniu klientów w Irlandii Północnej. Zauważa, że wszelkie opóźnienia względem proponowanego terminu mogą spowodować dłuższe kontrole identyfikacyjne niż te przewidziane w samym rozporządzeniu.

1.6. EKES wzywa Komisję do dalszego wyjaśnienia i przedstawienia rozwiązań w obszarach, w których występują wyraźniejsze rozbieżności między normami SPS w Zjednoczonym Królestwie i UE, ze szczególnym uwzględnieniem stosowania środków ochrony roślin (PPP) w Irlandii Północnej. Zauważa, że utrzymująca się niepewność dyskryminuje rolników w Irlandii Północnej.

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/fs_23_1272

⁽²⁾ COM(2023) 124 final.

1.7. Nadal pozostaje kilka pytań dotyczących przemieszczania żywych zwierząt i materiału roślinnego do i z Irlandii Północnej zarówno z Wielkiej Brytanii, jak i z UE. EKES wzywa Komisję do jak najszybszego rozwiązania tych kwestii, ponieważ operatorzy potrzebują jasności.

1.8. Tymczasem zdecydowanie niepożądaną niepewność mogą pogłębić skutki projektu modelu operacyjnego dla celów granicznych, który został opublikowany przez Zjednoczone Królestwo, ma zostać wprowadzony od października 2023 r. i określa nowy model przywozu do Wielkiej Brytanii, w tym kontrole SPS. Wiele niejasności pojawia się już z samym wdrożeniem ustawy o zachowanym prawie UE.

2. Uwagi ogólne

2.1. Proponowane rozporządzenie ustanawia szczegółowe przepisy dotyczące wprowadzania do Irlandii Północnej z Wielkiej Brytanii niektórych przesyłek towarów detalicznych przeznaczonych do wprowadzenia do obrotu w Irlandii Północnej, jak również niektórych przesyłek roślin do sadzenia, maszyn i pojazdów, które były wykorzystywane do celów rolniczych lub leśnych, oraz sadzeniaków ziemniaka przeznaczonych do wprowadzenia do obrotu i wykorzystania w Irlandii Północnej.

2.2. W rozporządzeniu ustanowiono również szczegółowe przepisy dotyczące przemieszczania o charakterze niehandlowym do Irlandii Północnej psów, kotów i fretek domowych z innych części Zjednoczonego Królestwa. Ustanawia się w nim także przepisy dotyczące zawieszenia stosowania zawartych w nim przepisów szczegółowych.

2.3. Zgodnie z umową o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa z UE szereg aktów ustawodawczych UE dotyczących środków SPS ma zastosowanie do Zjednoczonego Królestwa i w Zjednoczonym Królestwie w odniesieniu do Irlandii Północnej po zakończeniu okresu przejściowego określonego w umowie o wystąpieniu.

2.4. W związku z tym wprowadzanie do Irlandii Północnej z Wielkiej Brytanii niektórych przesyłek produktów pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego, w tym paszy dla zwierząt, roślin przeznaczonych do sadzenia, maszyn i pojazdów do celów rolniczych lub leśnych oraz sadzeniaków ziemniaka wchodzi w zakres tych aktów i podlega kontrolom urzędowym, wymogom w zakresie certyfikacji i zakazom. Dotyczy to również przemieszczania o charakterze niehandlowym niektórych zwierząt domowych.

2.5. Zjednoczone Królestwo i niektóre zainteresowane strony mające siedzibę w Zjednoczonym Królestwie wyraziły poważne obawy, że umowa o wystąpieniu nakłada nieproporcjonalnie wysokie obciążenie administracyjne na wprowadzanie do Irlandii Północnej z Wielkiej Brytanii niektórych towarów objętych środkami SPS, jeżeli towary te są przeznaczone dla konsumentów końcowych w Irlandii Północnej. Osłabiłoby to pozycję Irlandii Północnej na rynku wewnętrznym Zjednoczonego Królestwa.

2.6. Na tej podstawie Komisja i Zjednoczone Królestwo uzgodniły kompleksowy zestaw wspólnych rozwiązań dla codziennych problemów wszystkich społeczności w Irlandii Północnej, które to rozwiązania chronią integralność zarówno rynku wewnętrznego UE, jak i rynku wewnętrznego Zjednoczonego Królestwa. Oznacza to m.in.:

- uproszczenie wymogów i procedur dotyczących wprowadzania na terytorium Irlandii Północnej niektórych towarów detalicznych podlegających unijnym aktom SPS, przeznaczonych dla konsumentów końcowych w Irlandii Północnej,
- nowe rozwiązanie dotyczące wprowadzania do Irlandii Północnej z Wielkiej Brytanii cenionych produktów, w tym sadzeniaków ziemniaka, roślin przeznaczonych do sadzenia i maszyn oraz pojazdów do celów rolniczych lub leśnych,
- stosowanie brytyjskich standardów zdrowia publicznego i ochrony konsumentów do towarów detalicznych przewożonych z Wielkiej Brytanii do Irlandii Północnej i tam konsumowanych,
- uproszczoną dokumentację podróży do celów przemieszczania o charakterze niehandlowym zwierząt domowych towarzyszących osobom podróżującym do Irlandii Północnej z Wielkiej Brytanii.

2.7. Rozwiązania te we wszystkich przypadkach przewidywałyby odpowiednią ochronę zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i roślin oraz zabezpieczenia integralności rynku wewnętrznego UE.

3. Uwagi szczegółowe

3.1. Jeżeli chodzi o etykietowanie towarów detalicznych, art. 4 ust. 1 lit. a) proponowanego rozporządzenia stanowi, że paczkowane towary detaliczne wprowadzane z Wielkiej Brytanii do spożycia w Irlandii Północnej muszą być opatrzone oznakowaniem „Not for EU”, jak określono w art. 6.

3.2. Zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. a) oznakowanie to ma zastosowanie od dnia 1 października 2023 r. Obecnie ten termin może być trudny dla niektórych przedsiębiorstw w Wielkiej Brytanii zaopatrujących klientów w Irlandii Północnej. W szczególności MŚP mogą nie mieć zasobów technicznych lub finansowych koniecznych do dotrzymania tego terminu lub do zrealizowania inwestycji, które byłyby niezbędne, wobec skali prowadzonej przez nie działalności.

3.3. Te napięte terminy mogą stanowić wyzwanie również w odniesieniu do zarządzania danymi. Zbiory danych, które przedsiębiorstwa w pozostałej części Zjednoczonego Królestwa będą potrzebowały do spełnienia wymogów SPS i wymogów celnych przy zaopatrywaniu klientów w Irlandii Północnej, są podobne. Posiadanie jednolitego zbioru danych byłoby korzystne nie tylko dla przedsiębiorstw, ale również dla monitorowania zgodności z wymogami SPS i wymogami celnymi. Taki zbiór danych może być trudny do opracowania przed 1 października 2023 r.

3.4. Jeżeli wdrożenie art. 6 ust. 1 lit. a) w dniu 1 października 2023 r. nie jest możliwe, wówczas wskaźnik kontroli identyfikacyjnych przesyłek wprowadzanych do Irlandii Północnej z Wielkiej Brytanii może być tymczasowo wyższy niż ten wskazany w art. 4 ust. 3. Nie jest również jasne, w jaki sposób paczkowane towary detaliczne pochodzące z UE mogłyby być praktycznie opatrzone etykietą „Not for EU” w supermarketach, zaopatrujących zarówno Irlandię Północną, jak i Irlandię.

3.5. Kolejna potencjalna trudność dotyczy PPP w Irlandii Północnej, co uwypukla skutki rozbieżności między UE a Zjednoczonym Królestwem. W Irlandii Północnej większość PPP jest wykorzystywana na użytki zielone i obecnie pochodzi z UE i Wielkiej Brytanii. Każdy PPP ma swój własny najwyższy dopuszczalny poziom pozostałości i w niektórych przypadkach różnią się one między Zjednoczonym Królestwem a UE. Sprawia to, że rolnicy w Irlandii Północnej znajdują się w trudnej sytuacji. Przydatne byłoby dokonanie przeglądu systemu.

3.6. Innym czynnikiem, który należy wziąć pod uwagę, są skutki projektu modelu operacyjnego dla celów granicznych, który został opublikowany przez Zjednoczone Królestwo w dniu 5 kwietnia 2023 r. i który określa nowy model przywozu do Wielkiej Brytanii, w tym kontrole SPS. Zostanie on wprowadzony pod koniec października 2023 r. Zwiększa to niepewność operatorów spowodowaną przez ustawę o zachowanym prawie UE, która może doprowadzić do automatycznego zniesienia tysięcy przepisów UE do końca 2023 r.

3.7. Choć UE zmieniła swoje rozporządzenie delegowane umożliwiające przemieszczanie bydła i owiec poza obszar podlegający regulacji UE – a zatem do Irlandii Północnej – i powrót w ciągu 15 dni, w praktyce nadal stanowi to wyzwanie dla hodowców bydła w Irlandii Północnej.

3.8. Targi zwierząt gospodarskich muszą być ośrodkami wywozu zatwierdzonymi przez Agencję ds. Zdrowia Zwierząt i Roślin (APHA), przy czym wszystkie zwierzęta wystawiane w tych ośrodkach muszą mieć ten sam status zdrowotny. Jednak o ile szkockie zaświadczenie o braku gruźlicy u zwierzęcia (Scottish Official Tuberculosis Free, OTF) zwalnia z obowiązku poddania zwierząt testowi na gruźlicę przed sprzedażą lub pokazem, o tyle hodowcy angielscy lub walijscy musieliby testować zwierzęta na gruźlicę przed sprzedażą lub pokazem. Ponieważ w Wielkiej Brytanii zainteresowanie zatwierdzeniem przez APHA ośrodków wywozu jest niewielkie lub nie ma go wcale, jedynym targiem zatwierdzonym przez APHA jest targ w Carlisle. Jest to też jedyny targ, na którym można sprzedawać bydło z Irlandii Północnej i korzystać z rozporządzenia delegowanego UE. Oznacza to, że jeżeli zwierzęta z Irlandii Północnej są oferowane do sprzedaży na targu, który nie jest zatwierdzony przez APHA, i nie zostaną sprzedane, to muszą pozostać w Wielkiej Brytanii przez sześć miesięcy przed powrotem do Irlandii Północnej, co jest nieopłacalne finansowo.

3.9. Jeżeli chodzi o ponowne znakowanie zwierząt gospodarskich przemieszczanych z pozostałej części Zjednoczonego Królestwa do Irlandii Północnej, wciąż nie jest jasne, w jaki sposób powinno się to odbywać. Obecnie bydło wprowadzane do Irlandii Północnej z Wielkiej Brytanii musi posiadać, oprócz dwóch etykiet brytyjskich, dodatkowy identyfikator eksportowy Wielkiej Brytanii. W ciągu 20 dni od znalezienia się w Irlandii Północnej zwierzęta muszą mieć dodatkowo dwa identyfikatory tego kraju. Procedura ta jest bardzo niepraktyczna i może mieć również wpływ na dobrostan zwierząt – , chyba że znaczki zostaną usunięte.

3.10. Ramy umożliwiają przemieszczanie do Irlandii Północnej z pozostałej części Zjednoczonego Królestwa, a także z UE materiału rozmnożeniowego roślin, takiego jak sadzeniaki ziemniaka. Umożliwia to kontynuację wymiany handlowej między Szkocją w szczególności a Irlandią, która to wymiana była rozwijana przez wiele lat przed brexitem.

3.11. Proponowana dokumentacja i kontrole, które będą związane z tym przemieszczaniem sadzaniaków, prawdopodobnie nie będą problematyczne dla przedsiębiorstw. Uprawy z tych sadzaniaków z Irlandii Północnej mogą być sprzedawane plantatorom w ramach jednolitego rynku i w Wielkiej Brytanii. Ziemniaki jadalne mogą zbyć przewożone do Irlandii Północnej z jednolitego rynku w celu przetworzenia i dalszej sprzedaży do pozostałej części Zjednoczonego Królestwa.

Bruksela, dnia 27 kwietnia 2023 r.

Oliver RÖPKE
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
